

פרסום עיתי, עורך: ד"ר רז צימט

מיוצר סרטים אסלאמי ל"תועמלן בשירות הציונים": ביקור הבמאי מח'מלבאף בישראל מעורר סערה באיראן

ביקורו של במאי הקולנוע האיראני, מחסן מח'מלבאף, בישראל במסגרת פסטיבל הסרטים הבינלאומי בירושלים מעורר בימים האחרונים סערה ציבורית ותקשורתית באיראן ובקרב קהילת הגולים האיראנים. ראש ארגון הקולנוע במשרד ההכוונה האסלאמית הנחה השבוע את מנהל מוזיאון הקולנוע להסיר את כל המוצגים הקשורים למח'מלבאף ובהם עשרות פרסים בינלאומיים שהוענקו לו במהלך השנים והועברו על-ידי בני-משפחתו לרשות המוזיאון.

גורמים המזוהים עם הימין השמרני תקפו בחריפות את הבמאי וכינו אותו "בוגד". גם אמצעי תקשורת שמרנים, שסיקרו בהרחבה את ביקורו בישראל, האשימו אותו בשיתוף פעולה עם ישראל, המערב והבהאים.

ביקורת כלפי מח'מלבאף נשמעת גם מצד תומכי המחנה הרפורמיסטי ואף בקרב מתנגדי המשטר באיראן ומחוצה לה. כ-150 אנשי רוח, אנשי אקדמיה ופעילי זכויות אדם ממוצא איראני פרסמו מכתב פומבי שבו גינו את ביקור הבמאי בישראל. לעומתם, כ-80 אנשי אקדמיה ופעילים פוליטיים ממוצא איראני פרסמו מכתב תמיכה בביקור ובקריאת הבמאי לחיזוק הידידות בין העמים באיראן ובישראל.

"טיהור" מוזיאון הקולנוע מפרסים שהוענקו למח'מלבאף

ראש ארגון הקולנוע במשרד ההכוונה האסלאמית, ג'ואד שמקרדי (Javad Shamaqdari), הורה השבוע להסיר ממוזיאון הקולנוע האיראני את כל המוצגים הקשורים לבמאי הקולנוע מחסן מח'מלבאף (Mohsen Makhmalbaf) בעקבות ביקור שקיים בשבוע שעבר בישראל.

שמקרדי הנחה את מנהל המוזיאון "לטהר" את המוזיאון ממוצגים הקשורים ליוצר הסרטים וכוללים, בין היתר, עשרות פרסים בינלאומיים שהוענקו לו במהלך השנים. במכתב ששלח למנהל המוזיאון ציין שמקרדי, כי מח'מלבאף, שיצר את עשרת סרטיו הראשונים בתמיכת "מוסדות מהפכניים וארגונים ממשלתיים" באיראן, ניצב כעת לצד "כובשי ירושלים והציונות הפושעת", משבח אותם ומטיף לשלום ולאדיקות דתית בהתבסס על "האמונה התועה" [כינוי לדת הבהאית], שנוצרה על-ידי הבריטים. שמקרדי הדגיש כי ראוי לטהר את המוזיאון מכל הפריטים הקשורים למח'מלבאף במהלך חודש

הרמדאן, שביום השישי האחרון שלו מביעים מיליוני מוסלמים את הזדהותם עם המאבק בציונות
(<http://isna.ir/fa/news/92042314373>).

בתגובה להנחיית ראש ארגון הקולנוע פרסמה משפחת מח'מלבאף הודעה ובה דרישה להשיב אליה את
כל הפרסים שנמסרו על-ידה לרשות המוזיאון. בהודעה נאמר, כי הפרסים שייכים להיסטוריה
האומנותית של איראן והועברו לרשות המוזיאון בתנאי שביטחונם יישמר. בני המשפחה הדגישו כי
בחזרה, שעליו חתמו עם המוזיאון ואשר נועד להבטיח את הפרסים מפני פגיעה או החרמה מצד
השלטונות, העברת הפרסים למוזיאון הותנתה ביכולתו לשמור על ביטחונם. בהעדר יכולת כזו נדרש
המוזיאון להשיבם לידי משפחת מח'מלבאף בהקדם האפשרי עד למועד שבו יהיה ניתן להחזירם לרשות
אזרחי איראן. (<https://khodnevis.org/article/51714#.UeQdamtBS1t>)

במקביל פרסם במאי הקולנוע פרידון ג'יראני (Fereydoun Jeyrani) מכתב פומבי לשמקרדי, שבו ציין
כי עברו של הקולנוע האיראני קשור לכלל האיראנים וקרא לו שלא לערב פוליטיקה עם עברו של
הקולנוע. ג'יראני ציין, כי מוזיאון הקולנוע קשור להיסטוריה ולעבר ולעבר אין כל קשר עם ההווה. הוא
קרא לראש ארגון הקולנוע לבטל את הנחייתו ולהותיר את המוזיאון חסין מפני פוליטיקה
(<http://www.isna.ir/fa/news/92042414604>).

מח'מלבאף - ממהפכן אסלאמי למשתף פעולה עם הציונים

מח'מלבאף (יליד 1957) הוא אחד הבולטים בבמאי הגל החדש של הקולנוע האיראני וביים עד כה
למעלה מ-20 סרטים. רבים מהם הוצגו בפסטיבלי סרטים בינלאומיים וזכו בפרסים. בצעירותו היה
מעורב בפעילות אסלאמית מחתרתית בגינה נדון לארבע וחצי שנות מאסר. הוא שוחרר מן הכלא לאחר
המהפכה האסלאמית והפך לסופר וליוצר קולנוע. בשנת 2005 גלה לפאריס והיה למבקר חריף של
המשטר באיראן.

בשבוע שעבר התארח מח'מלבאף בפסטיבל הקולנוע בירושלים עם סרטו התיעודי "הגנן", שצולם בגנים
הבהאיים בחיפה. במסיבת עיתונאים שקיים במהלך הביקור קרא מח'מלבאף לקידום השלום והידידות
בין העמים באיראן ובישראל. הוא גם קרא לישראל להעדיף תמיכה בכוחות הדמוקרטיים באיראן על פני
תקיפה צבאית.

ביקורו בישראל מעורר בימים האחרונים סערה ציבורית ותקשורתית הן באיראן והן בקרב קהילת
הגולים האיראנים. גורמים המזוהים עם הימין השמרני תקפו בחריפות את יוצר הסרטים והאשימו אותו
בגידה. מזכ"ל "מפלגת הקואליציה האסלאמית" השמרנית, מחמד-נבי חביבי (Mohammad-Nabi Habibi),
טען כי אין זה מפתיע שמי שתמך במהומות 2009 מצא את דרכו לחיפה ולתל-אביב, מכיוון
שהציונים היו מקור המהומות. מח'מלבאף, שניצל את אומנותו על מנת להשחיר את פניה של המהפכה
האסלאמית, פועל כעת בשירות ישראל המשמשת כתחנת העצירה האחרונה של מי שפועל נגד

המהפכה. במשחק מילים על שמו של הבמאי אמר חביבי, כי מח'מלבאף מקבל את כספי "אריגת השטויות" שלו (בפרסית: מהמל באפי, Mehmal-bafi) מהאויבים (<http://alef.ir/vdcgtx9qtak9yy4.rpra.html?192944>).

אמצעי תקשורת המזוהים עם הימין השמרני סיקרו בהרחבה את ביקור מח'מלבאף בישראל והאשימו אותו בשיתוף פעולה עם ישראל, המערב והבהאים. סוכנות הידיעות "פארס" טענה, כי יוצר הסרטים הפך ממהפכן לתועמלן בשירות הבהאים והציונים וכי ביקורו בישראל מהווה חלק מ"המלחמה הרכה" במסגרתה אויבי איראן הופכים אומנים איראנים לבוגדים בשירות המערב. לאחר שיצר סרטים הכוללים "תכנים פורנוגרפיים ואנטי-איראניים" מציג כעת מח'מלבאף את סרטו החדש המטיף בגלוי לדת הבהאית, נכתב בפארס.

(<http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13920422001057>)

היומון רסאלת (Resalat) תקף, אף הוא, בחריפות את מח'מלבאף והאשימו בבגידה. במאמר מערכת שפרסם היומון נכתב, כי נסיעתו לישראל על מנת לצלם סרט על הבהאים היא "בגידה באומה" ומהווה חלק מפרויקט שמנוהל על-ידי אויבי איראן ונועד להפוך אומנים מוסלמים לבוגדים בעמם ובאנושות כולה. ישראל היא תחנתם האחרונה של "מוכרי המולדת", נכתב במאמר, וחדר המלחמה הציוני אינו משמש רק לתכנון התנקשויות בחייהם של מדעני גרעין אלא לתכנון מלחמה בכל התחומים כנגד האומה האיראנית והעמים המוסלמים. חלק מתוכנית מלחמה זו באה לידי ביטוי בביקור הבמאי בישראל ובמסיבת העיתונאים שערך בירושלים. ביקורו הפומבי בישראל והצגת "יצירתו הבוגדנית" המגנה על הבהאים חושפים את פעילותה החשאית של ישראל כנגד איראן בתחום התרבותי (<http://www.resalat-news.com/Fa/?code=146506>).

גם אתרי חדשות המזוהים עם הזרם השמרני הפרגמטי ואף עם גורמים רפורמיסטיים מתחו ביקורת על ביקור מח'מלבאף בישראל. העיתונאי הרפורמיסטי עלי שכוהי (Ali Shokouhi) תקף בחריפות את יוצר הקולנוע במאמר שפרסם באתר אינדה (Ayandeh). שכוהי כתב, כי כבר מצעירותו הושפע רבות מיצירותיו הקולנועיות של מח'מלבאף וגם כאשר סרטיו החלו לבטא ביקורת כלפי המשטר, הוא הסתייג מהמתקפה החריפה נגדו באמצעי התקשורת האיראנים. הוא ציין, עם זאת, כי מאז עזיבתו את איראן בשנת 2005 התייצב מח'מלבאף לצד אויבי ארצו. מי שמצהיר על התרחקותו מפוליטיקה ועל פעילותו לקידום שלום בין העמים אינו יכול להתעלם מכך, שהשתתפותו בפסטיבל המאורגן על-ידי ישראל ושיתוף פעולה עם ארגונים בהאיים מהווים פעולה פוליטית ברורה, טען שכוהי.

מח'מלבאף עצם, לדברי שכוהי, את עיניו לנוכח הפשעים שישראל מבצעת כנגד הפלסטינים והכיר בקיומו של משטר כובש. הוא קרא לשלום ולידידות בין העמים באיראן ובישראל במקום להיאבק בעוול הגדול, שהציונים גורמים למיליוני פלסטינים, ובשואה החדשה שהם יוצרים במזרח התיכון. גם הכוחות המתנגדים לרפובליקה האסלאמית ומבקרים את המשטר האיראני צריכים לוודא שלא תהיה התנגשות בין התנגדותם למשטר לבין מאבקים פוליטיים חשובים אחרים בעולם. ביקור מח'מלבאף בירושלים

מוכיח, למרבה הצער, שהמאבק שאיראן מנהלת נגד האימפריאליזם והציונות עלול להוביל לשיתוף פעולה בין מתנגדי המשטר לאויבי האומה האיראנית, סיכם שכוהי
[.http://ayandehonline.com/?a=content.id&id=1787](http://ayandehonline.com/?a=content.id&id=1787).

האתר ח'בר אונליין פרסם, אף הוא, רשומה ביקורתית כנגד הביקור. מחבר הרשומה טען, כי מאז ומעולם רחש כבוד למח'מלבאף וליושרו האינטלקטואלי וסבר שהוא נאמן לעצמו ופועל מתוך אמונה כנה בעקרונותיו ובדעותיו, גם אם אלה ראויים לביקורת. הוא נחשב בעיניו ליוצר סרטים מכובד הרבה יותר מאשר יוצרי סרטים איראנים שנשענים על תמיכה ומימון ממשלתיים.

ביקורו בירושלים ונכונותו לקבל פרס ממארגני פסטיבל הנתמך ישירות על-ידי ממשלת ישראל מטילים, עם זאת, ספק ביושרו. מח'מלבאף שכח את האפרטהייד שישראל מיישמת מדי יום כנגד הפלסטינים ומתעלם מהתנועה להחרמת ישראל המונהגת על-ידי פעילי זכויות אדם בכל רחבי העולם, שפועלים ממניעים אנושיים ולא ממניעים אידיאולוגיים ופוליטיים. הוא מבקר בישראל ומדבר על שלום במקום שבו השלום נרמס [.http://www.khabaronline.ir/detail/303314](http://www.khabaronline.ir/detail/303314).

רשומה זו עוררה כמה תגובות מצד גולשים באתר שהביעו, אף הם, את הערכתם כלפי יוצר הסרטים לצד ביקורת על ביקורו בישראל. אחד הגולשים כתב, כי לא ניתן לדבר על שלום ועל אהבה במקום בו מתבצעים פשעים, הרג אזרחים והפרת זכויות אדם. גולש אחר טען כי מח'מלבאף הוא "יוצר סרטים טוב" אך "איראני לא טוב". גולש נוסף כתב, כי הוא עצמו תומך בכינון קשרים עם ארצות-הברית אך אינו יכול להיות שבע רצון מתמיכה בישראל.

תגובה חריגה לביקור מח'מלבאף בישראל התפרסמה בעיתון הרפורמיסטי אבתכאר (Ebtakar). במאמר מערכת שפרסם השבוע היומון נכתב, כי גם אם דרכו של יוצר הסרטים ראוייה לביקורת, הרי שראוי לשבח את נכונותו להודות בטעויות העבר שלו. דרכו של מח'מלבאף משקפת את המהפך הפוליטי שעבר. לאחר המהפכה הוא וחבריו פעלו לטהר את הקולנוע האיראני "המושחת" והפך אותו

לאמצעי בידי המשטר החדש למאבק נגד אויבים מבית ומחוץ. תוך שנים ספורות הוא שינה את דעותיו באופן מהפכני והפך מסמל הקולנוע האסלאמי הפוסט-מהפכני למושא למתקפה חסרת תקדים מצד מבקריו שהוקיעו את סרטיו, הציגו אותו כ"אנטי-מוסלמי" ולא איפשרו לו להמשיך ולפעול בארצו.

גם אם הביקורת כלפי הדרך בה הלך מח'מלבאף היא מוצדקת, נכתב באבתכאר, הרי שהמתקפה חסרת הרסן כלפיו מבטאת היסטריה המאפיינת את מבקריו בימין השמרני. מבקריו משתייכים לקבוצה שראתה באחמדינז'אד מושיע עבור איראן, האסלאם והמשטר אך שינתה תוך זמן קצר את דעתה והחלה לתקוף את הנשיא כסמל של "הזרם הסוטה". מדובר בקבוצה של קיצונים המחשיבים רק את עצמם כמוסלמים אמיתיים ומתייחסים לכל מי שאינו שותף לדעתם כאל כופרים ובוגדים. הם אינם מוכנים לקבל כל פרשנות חלופית לאסלאם ולמהפכה, סבורים שהאמת נמצאת תמיד לצידם ודורשים מכל היתר להיכנע בפני דעתם.

גם מח'מלבאף עבר שינויים מהירים ופתאומיים, נכתב במאמר, אך בשונה ממבקריו הוא מוכן להודות בגלוי בטעויות העבר שלו. במילון של מבקריו, לעומת זאת, לא מופיעה המילה "הודאה", הם אינם מוכנים לעולם להכיר בטעויותיהם וסבורים שרק אחרים יכולים לטעות.
(<http://www.ebtekarnews.com/Ebtekar/News.aspx?NID=117790>)

מחלוקת סביב הביקור בקרב מתנגדי המשטר האיראני

הביקורת ביחס לביקור מח'מלבאף בישראל נשמעה גם בקרב חוגים המזוהים עם מבקר המשטר באיראן ובקהילת הגולים. כ-150 אנשי רוח, אנשי אקדמיה, סופרים, אומנים, עיתונאים ופעילי זכויות אדם פרסמו מכתב פומבי למח'מלבאף בו גינו את ביקורו בישראל ואת השתתפותו בפסטיבל הסרטים בירושלים. חותמי המכתב טענו, כי הביקור מהווה הפרה של החרם התרבותי והאקדמי שהוטל על ישראל בשל מדיניותה נגד הפלסטינים. אומן המודע כל כך לאלומות הממשלתית המיושמת בארצו אינו יכול להתעלם מהחרם המוטל על ישראל ונועד להפעיל עליה לחץ לשנות את מדיניותה ולכבד את זכויות הפלסטינים. חותמי המכתב טענו, כי מח'מלבאף מאפשר לישראל לנצל את הביקור כמכשיר תעמולתי בשעה שהיא ממשיכה במדיניותה הקולוניאלית נגד הפלסטינים ומעודדת את מדיניות הסנקציות נגד אזרחי איראן (<http://www.k-ve.com/2013/07/002makhmalbafjuresalam.html>).

אחד מחותמי המכתב, הבלוגר ופעיל זכויות האדם כאוה רזא'י (Kaveh Reza'i), כתב בבלוג האישי שלו, כי בעבר היה גאה במח'מלבאף בתור איראני, אך לאחרונה הוא מתבייש בכך שיוצר הסרטים הוא בן-מולדתו. הוא האשים את הבמאי כי הפך לכלי תעמולה בידי ממשלת ישראל וטען, כי אין הצדקה להשתתפותו בפסטיבל הסרטים בירושלים תוך התעלמות מהמתרחש בשטחים הפלסטינים, ממדיניות ישראל כלפי ערביי ישראל ומפשעה בלבנון.
(<http://www.k-ve.com/2013/07/001cinemamakhmalbafjuresalam.html>)

במקביל חתמו כ-80 פעילים פוליטיים ואנשי אקדמיה ממוצא איראני על מכתב המביע תמיכה בביקורו של מח'מלבאף בישראל ובניצולו לשם העברת מסר של ידידות מהעם האיראני לעם בישראל. במכתב נאמר, כי תמיכה בזכויות העם הפלסטיני אינה מצדיקה את הביקורת כנגד הביקור. חותמי המכתב הביעו תמיכה גם בקריאת הבמאי לישראל להעדיף תמיכה בכוחות הדמוקרטיים באיראן על פני מתקפה צבאית (<http://news.gooya.com/politics/archives/2013/07/163443.php>).